

Cântăm împreună la instrumente, fără partituri muzicale, ca intervenție educativă pentru inițierea de procese creative / Playing Music Together without Musical Scores as an Educative Intervention to Initiate Creative Processes

Ulla LEVENS

Carl von Ossietzky Universität Oldenburg, Germany
ursula.levens@uni-oldenburg.de

REZUMAT

Muzica este o hrană excelentă pentru creierul și corpul uman. Interpretarea la un instrument muzical ne face mai conștienți de corpul nostru și îmbunătățește abilitățile motorii fine. Practicarea muzicii împreună cu alții generează fericire și reduce anxietatea. Improvizatia muzicală, însemnând a cânta împreună la instrumente, fără partituri muzicale, este un proces creativ care se dezvoltă în mod spontan. Acest mod de a face muzică intensifică foarte mult conștientizarea simțurilor și stimulează expresivitatea creativă. În același timp, sprijină dezvoltarea aptitudinilor sociale. Practicarea muzicii împreună cu alții, fără partituri muzicale (PMT) este o metodă de comunicare și de a fi în contact față în față. Aceasta este o alternativă foarte puternică, sau un complement la utilizarea excesivă, generatoare de dependență, a dispozitivelor electronice de către copiii și adulții tineri. Principalul obiectiv al PMT este aranjamentul spontan al sunetelor. Dispozitivele electronice, cum ar fi laptop-urile, smartphone-urile și tabletele sunt utilizate pentru a ajuta la auto-reflecție, precum și pentru a înregistra procesul creativ al grupului de la început până la sfârșit.

Cuvinte cheie

interpretare muzicală, PMT, joc, grup de învățare

PMT CA INTERVENȚIE EDUCATIVĂ

Practicarea muzicii împreună cu alții, fără partituri muzicale, se bazează, printre altele, pe munca lui Lilli Friedemann (1906-1991). Violonistă și profesoară de muzică în Germania, ea a lucrat începând cu anii 1970 la improvizații colective cu copiii, adolescenții și adulții. A dezvoltat jocuri muzicale bazate pe improvizație pentru activitatea sa educațională și terapeutică. Improvizatia de grup a lui Lilli Friedemann este încă aplicată de către profesorii de muzică în special în școlile primare și, de asemenea, de către practicanții terapiei prin muzică. În zilele noastre, abordarea improvizației în grup a lui Friedemann a fost dusă mai departe, de la jocuri muzicale la concepte de improvizație complexe, care includ exprimarea tuturor simțurilor și a întregului corp. Prin urmare, în cele ce urmează vom utiliza termenul PMT.

PMT oferă copiilor și adolescenților o gamă largă de oportunități de exprimare și design în timpul liber și la

ABSTRACT

Music is excellent nutrition for the human brain and body. Playing a musical instrument creates body awareness and improves fine motor skills. Making music together generates happiness and reduces anxiety. Improvising music, that is playing music together without musical scores, is a creative process which develops spontaneously. This way of making music highly intensifies the awareness of the senses and stimulates creative expressiveness. At the same time it supports the development of social skills. Playing music together without musical scores (PMT) is a method for communicating and being in contact face to face. This is a very powerful alternative or complement to the excessive or addictive use of electronic devices by children and young adults. The main focus of PMT is the spontaneous arrangement of sounds. Electronic devices such as laptops, smartphones and tablets are used to aid in self-reflection, as well as to record the creative process of the group from the beginning to the end

Keywords

playing music, PMT, game, learning group, electronic devices.

PMT AS AN EDUCATIVE INTERVENTION

Playing music together without musical scores is based among others on the work by Lilli Friedemann (1906-1991). The German violinist and music teacher worked since the 1970s with collective improvisation with children, adolescents and adults. She developed improvisation-based music games for her educational and therapeutic work. Group improvisation by Lilli Friedemann is still applied by music teachers especially in primary schools and also by music therapists. Today the approach of group improvisation by Friedemann has been developed further, from music games to complex improvisation concepts, which include the expression of all senses and the whole body. Therefore in the following the term PMT will be used.

școală. Pentru a dezvolta competențe de interacțiune creative și motoare specifice se efectuează mici sarcini sau exerciții preliminare. Interacționând în concepte de improvizație complexe, grupul are posibilitatea de a acorda atenție la predarea unor teme legate de subiect și, în același timp, de a realiza un proces artistic creativ.

PMT ca intervenție educativă cuprinde următoarele elemente de bază: a) grupul care învață, b) materialele de joc, c) reguli. Atunci când se folosește PMT la școală aceste trei elemente de bază sunt foarte importante pentru pregătire, planificarea lecției și executarea acesteia. Când se folosește PMT în sectorul de agrement, cum ar fi în jocul de creație spontană al copiilor sau adolescenților, fără profesor, elementele de bază sunt, de obicei, comunicate spontan.

Cu referire la a) grupul care învață

Grupul de învățare este punctul central al PMT. Toți membrii grupului și grupul ca întreg au nevoie de o atenție specială și de grija profesorului. Procesele de creație au nevoie de un mediu lipsit de stres, astfel încât toată lumea se simtă confortabil și să aibă, dacă se poate, o minte deschisă. Pentru aplicarea PMT ca intervenție educativă sunt importante următoarele: mărimea grupului, componența grupului, nivelul de interpretare, calitățile și deficiențele indivizilor și ale grupului, precum și obiectivele de învățare.

Cu referire la b) materialele de joc

Materialele de joc sunt un stimul pentru procesele creative de învățare ale grupului. Selecția materialelor de joc este strâns legată de subiectul care urmează să fie tratat, precum și de obiectivele de învățare. În plus față de instrumentele muzicale și corpurile sonore pentru percepția acustică, se pot include niveluri vizuale, de mișcare și cognitive. Următoarea selecție de materiale de joc ar putea inspira:

- Corpul ca instrument muzical, percuție corporală,
- Articole de uz casnic, materiale naturale, obiecte de mobilier (masă, scaun etc),
- Instrumente muzicale confecționate acasă,
- Instrumente muzicale tradiționale, care au fost achiziționate de către elevi sau de cadrul didactic,
- Materiale pentru munca de creație, de exemplu creioane și hârtie colorate, pânză, eșarfe de mătase, lanterne,
- Dispozitive electronice (laptop cu retroproiector, smartphone, aparat de înregistrare, cameră video digitală), pentru a înregistra și documenta procesul de interacțiune.

Cu referire la c) reguli

Regulile sunt importante pentru a gestiona și a controla dezvoltarea procesului de învățare. Pentru succesul acestuia, este important ca fiecare individ din grup să respecte regulile aranjate și convenite. Facem distincție între reguli specifice subiectului și reguli generale. Regulile specifice subiectului se aplică fiecărui exercițiu sau concept de improvizație ca un cadru. Regulile generale se referă la comportamentul social al membrilor grupului. Ele devin valabile pentru toate procesele de

PMT offers children and adolescents a wide range of expression and design opportunities in the leisure time and at school. To develop specific motor and creative skills of interaction small tasks or preliminary exercises are performed. Interacting in complex improvisation concepts, the group gets the opportunity to pay attention to teaching subject-related topics and at the same time to perform a creative process of art.

PMT as an educative intervention includes the following basic elements: a) learning group, b) play materials, c) rules. When using PMT at school these three basic elements are very important for preparation, lesson planning and execution. When using PMT in the leisure sector, as in spontaneous creative play of children or adolescents without a teacher, the basic elements are usually communicated spontaneously.

To a) learning group

The learning group is the focus of PMT. All group members and the group as a whole need special attention and the care of the teacher. Creative processes need an environment without any stress, so that everybody feels comfortable and possibly has an open mind. For the application of PMT as an educative intervention the following are important: group size, group composition, performance level, qualities and deficits of the individuals and the group, and learning goals.

To b) play materials

The play materials are a stimulus for the creative learning processes of the group. The selection of the play materials is closely related to the subject to be treated, and to the learning goals. In addition to the music instruments and sound bodies for acoustic perception, visual, motion, and cognitive levels can also be included. The following selection of play materials may inspire:

- Body instruments, body percussion,
- Household items, natural materials, items of furniture (table, chair, etc),
- Homemade musical instruments,
- Traditional musical instruments, which were acquired by the scholars or the teacher,
- Materials for creative work, for example coloured pencils and paper, cloth, silk scarves, flashlights,
- Electronic devices (laptop computer with beamer, smartphone, audio recorder, digital camera) to record and document the process of interaction.

To c) rules

The rules are important to manage and to control the development of the learning process. For its success it is important that each individual of the group will follow the arranged and agreed rules. We distinguish subject-specific rules and general rules. Subject-specific rules apply to each exercise or improvisation concept as

improvizație. În dezvoltarea conceptelor de improvizație, asigurați-vă că regulile specifice subiectului formează o unitate de învățare coerentă și semnificativă și că vor oferi suficient spațiu liber pentru o învățare bazată pe descoperire pentru toți membrii grupului. Cele cinci interogații: Ce? Cum? Când? Unde? De ce? vor da o orientare. Ar trebui să fie în mod clar stabilite, regulile fiind puține și ușor de memorat de către fiecare persoană. Sunt testate următoarele reguli generale:

- 1) Nu există corect sau greșit. Oricine poate participa și este binevenit.
- 2) Instrucțiunile profesorului sunt ascultate și respectate.
- 3) Fiecare participant este tratat cu respect.
- 4) Instrumentele muzicale și dispozitivele electronice sunt bine tratate.
- 5) Sunteți rugați să nu vorbiți cu alții când cântați la instrument.
- 6) Instrumentele muzicale sunt luate în mână și se cântă la ele doar la solicitarea profesorului.

SFATURI PENTRU CADRELE DIDACTICE CARE LUCREAZĂ CU PMT

Cadrelor didactice care au mai puțină experiență în domeniul PMT li se recomandă să înceapă cu concepte de improvizație publicate. Aceste rețete sunt foarte utile la început și pot fi adaptate în mod corespunzător grupului de învățare, situației de învățare și subiectului. Apoi, treptat, rețetele pot fi extinse și variate pentru a câștiga experiență. În cele din urmă sunt dezvoltate noi concepte de improvizație, un proces care aduce foarte multă bucurie. Aceasta se transmite grupului de învățare și procesele creative care rezultă devin mai intense.

AVANTAJE ALE PMT

PMT este o combinație de învățare și de joc. Acesta oferă următoarele avantaje:

- 1) Amestecul de joacă și muzică susține percepția muzicală și utilizarea activă a muzicii ca exprimare non-verbală.
- 2) Regulile specifice subiectului, ca un cadru pentru procesele de improvizație, oferă spațiu pentru creativitate și exprimare individuală. Oricine poate participa și este binevenit. Nu există corect sau greșit (în afară de concursuri).
- 3) PMT este potrivit pentru grupuri de învățare eterogene.
- 4) Diferitele forme de grupuri (jocuri de grup, jocuri în doi, jocuri individuale) sprijină diverse tipuri de învățare socială.
- 5) PMT este o metodă interesantă de predare a curriculum-ului, din cauza flexibilității sale în ceea ce privește conținutul și predarea. PMT este potrivit pentru predarea trans-curriculară.
- 6) Integrarea unor diverse niveluri de conștientizare și de design (muzică, pictură, mișcare, implicarea celor cinci simțuri) și relațiile lor reciproce fac posibilă învățarea holistică.
- 7) Muzica, dansul, pictura conectează culturile globului. Datorită diferitelor niveluri de

framework. General rules relate to the social behavior of group members. They become valid for all improvising processes. In developing improvisation concepts, make sure that the subject-specific rules form a coherent and meaningful learning unit and will give enough free space for discovery-based learning to all group members. The five interrogatives: What? How? When? Where? Why? will give an orientation. It should be clearly stated as few rules are established, which can easily be memorized by each individual. The following general rules are tested:

- 1) There is no right or wrong. Everybody can join and is welcome.
- 2) The teacher's instructions are listened to and obeyed.
- 3) Every scholar is treated with respect.
- 4) The music instruments and electronic devices are treated well.
- 5) Please do not talk with the others when you play.
- 6) The musical instruments are taken in hand and played only on instruction from the teacher.

ADVICE FOR TEACHERS WORKING WITH PMT

Teachers who are less experienced in PMT are recommended to start with published improvisation concepts. Such recipes are very useful in the beginning and can be adapted to the specific learning group, learning situation, and subject. Then gradually the recipes can be expanded and varied to gain experience. Finally new improvisation concepts are developed, a process which brings a lot of joy. This carries over to the learning group and the resulting creative processes become more intense.

ADVANTAGES OF PMT

PMT is a combination of learning and playing. It offers the following advantages:

- 1) The combination of playing with music supports musical perception and active use of music as a non-verbal expression.
- 2) Subject-specific rules as a framework for improvising processes give space for creativity and individual expression. Everybody can join and is welcome. There is no right or wrong (apart from competitions).
- 3) PMT is suitable for heterogeneous learning groups.
- 4) Various forms of groups (group games, couple games, single games) support a range of social learning.
- 5) PMT is an interesting method for curriculum teaching because of its flexibility regarding content and teaching. PMT is suitable for cross-curricular teaching.

percepție și de exprimare (ascultarea muzicii, cântatul cu vocea/ la instrumente muzicale, dansul / mișcarea corpului, pictura), PMT oferă oportunități ideale de a integra elevi cu diferite limbi și culturi native. PMT este de asemenea potrivit pentru lecții culturale (de muzică).

UN EXEMPLU DE PMT

A desena și a cânta o imagine de „vară”

Descriere: Un subiect dat, în acest caz vara ca unul dintre cele patru anotimpuri, este stimulul pentru examinarea sa la diferite niveluri de percepție și acțiune. Într-un proces de improvizație creativă, o imagine „de vară” este pictată în colaborare de către întregul grup și după aceea această imagine este interpretată cu instrumente muzicale din nou, într-un proces de improvizație creativă.

Grupul de învățare: clasele 1 – 4 dintr-o școală primară

Aranjament: joc de grup

Durată: 20 de minute

Materiale de joacă: o foaie mare, goală, de hârtie, creioane colorate și markere, o tablă, instrumente muzicale.

Reguli specifice subiectului: foaia mare, goală, de hârtie este în mijlocul clasei pe o masă mare sau pe podea. Elevii sunt așezați în jurul ei cu niște creioane colorate în față. Imaginați-vă o zi însorită de vară. La ce vă gândiți? Dați-i un alt nume. Acum desenați imaginile interioare pe hârtie. Vizualizați detaliile imaginii finale. Spuneți o poveste despre detaliile voastre legate de imagine și cântați la instrumentul vostru. Fiecare își alege un instrument și se așează din nou pe scaun. Profesorul indică diferite detalii ale imaginii. Unul după altul participanții își explică desenele și inventează sunete potrivite în timp ce ceilalți ascultă. În cele din urmă, întregul grup cântă împreună o muzică frumoasă de vară.

Obiectivele de învățare: a acționa într-un grup mare, la diferite niveluri; a se înțelege pe ei înșiși și interpretarea lor ca parte a unui întreg.

Notă: Acest concept de improvizație este foarte potrivit pentru lecții de muzică, predarea limbilor străine și studii sociale.

CONCLUZII

Muzica nu ar trebui să lipsească din nici o școală publică. Ar fi de dorit să se creeze familiaritate cu muzica nu numai la lecțiile de muzică, ci și la multe alte subiecte. PMT este o metodă adecvată acestui scop datorită flexibilității și deschiderii față de învățare și mediul de învățare în grup. PMT poate integra, din punct de vedere tematic, concepte de improvizație cum sunt „O vizită la Zoo”, „Mașini și vise”, „Plimbare în pădurea tropicală amazoniană”. În funcție de focalizare și de materialele utilizate, conceptele de improvizație pot fi aplicate în subiecte cum ar fi arta, limba maternă, matematica, biologia sau educația fizică. Mediile digitale, inițial folosite pentru a documenta procesele de creație, pot fi la fel de bine integrate în conceptele de improvizație creativă. Acest lucru ar putea duce la o combinație de sunete digitale, producție de imagine și film și mișcări ale corpului, sunete ale instrumentelor muzicale tradiționale și rostirea limbajului uman. Procese sonore interesante

6) The integration of various awareness and design levels (music, painting, movement, involvement of the five senses) and their interrelations make holistic learning possible.

7) Music, dance, painting are connecting global cultures. Due to various perception and expression levels (listening to music, singing / playing music instruments, dance / body movement, painting) PMT offers ideal opportunities to integrate scholars with different native languages and cultures. PMT is also suitable for cultural (music) lessons.

AN EXAMPLE OF PMT

Drawing and playing a picture of "summer"

Description: A given topic, here the summer as one of the four seasons, is the stimulus for its examination at various levels of perception and action. In a creative improvisation process a picture „summer“ is painted in cooperation by the whole group and afterwards this picture is interpreted with music instruments again in a creative improvisation process.

Learning group: classes 1 – 4 of a primary school.

Arrangement: group game.

Duration: 20 min.

Play materials: one big blank sheet of paper, coloured pencils and markers, a notice board, a pool of music instruments.

Subject-specific rules: The big blank sheet of paper is in the middle of the classroom on a large table or on the floor. The scholars sit around it with some coloured pencils in front. Imagine a sunny summer day. What are you thinking of? Rename it. Now draw your inner images on the paper. View the details of the finished picture. Tell a story in relation to your detail of the picture and play your musical instrument. Everyone chooses an instrument and sits back in his seat. The teacher points to various details of the picture. One after the other, the children explain their drawings and invent appropriate sounds while the others listen. Finally, the whole group play together a nice summer music.

Learning goals: acting in a large group at different levels; comprehending themselves and their performance as part of a whole.

Note: This improvisation concept is well suited for music lessons, language teaching, and social studies.

CONCLUSIONS

Music should not be missing in any public school. It would be desirable to settle acquaintances with music not only in music lessons, but to include as many other subjects. PMT is a suitable method for that due to its flexibility and openness with respect to learning and the group learning environment. PMT can thematically integrate improvisation concepts such as “A Visit to the Zoo”, “Machine Dreams”, “Walking in the Amazon

pot de asemenea să apară printr-o combinație de instrumente digitale și analogice.

Cheia pentru toate situațiile de învățare este ca participanții să își simtă puterea creatoare, să evolueze dincolo de ei înșiși prin abilitățile dobândite și să rămână în contact cu toți cei din grup.

Rainforest". Depending on the focus and the material used, improvisation concepts can be applied in subjects such as art, German, mathematics, biology or physical education. Digital media, initially used to document creative processes, can as well be integrated in the creative improvisation concepts. This could result in a combination of digital sound, image and film production and body movements, sounds of traditional musical instruments and speech of human language. Interesting sound processes can also occur through a combination of digital and analog instruments. The key to all learning situations is that the individuals feel their creative power grow with their acquired skills beyond themselves and stay in touch with everybody of the group.

BIBLIOGRAFIE / REFERENCES

- [1] Friedemann, Lilli: *Einstiege in neue Klangbereiche durch Gruppenimprovisation*, rote Reihe Universal Edition UE 20050, Wien 1973
- [2] Friedemann, Lilli: *Trommeln-Tanzen-Tönen, 33 Spiele für Große und Kleine*, rote Reihe Universal Edition UE 20069, Wien 1983
- [3] Levens, Ulla: *Musik-Spiele für das Lernen im Primarbereich*, Oldenburger VorDrucke 563, diz CvO Universität Oldenburg 2007
- [4] Liebertz, Charmaine: *Das Schatzbuch ganzheitlichen Lernens, Grundlagen, Methoden und Spiele für eine zukunftsweisende Erziehung*, Don Bosco Spectra 1999
- [5] Spitzer, Manfred: *Musik im Kopf, Hören, Musizieren, Verstehen und Erleben im neuronalen Netzwerk*, Schattauer Stuttgart 2008
- [1] Spitzer, Manfred: *Digitale Demenz, Wie wir uns und unsere Kinder um den Verstand bringen*, Droemer Verlag 2012